

פערים סוציו דמוגרפים בקבלת טיפולים אונקולוגים בישראל

ד"ר חני שרודר, ד"ר רוד אייזנברג, איילת גרינבאום-אריזון, פרופ' עידו וולף, צח בן מנחם

רקע

סרטן מהווה אתגר בריאותי עולמי משמעותי עם כ-32,000 אבחנות חדשות שנתיים בישראל. מערכת הבריאות הישראלית פועלת תחת מודל כיסוי אונברסלי המבטיח טיפול אונקולוגי חנם וזכות בחירת מוסד טיפולי. למרות זאת, היעדר תכנון גיאוגרפי שיטתי של שירותי אונקולוגיה עלול ליצור פערי נגישות, במיוחד לאור הגיאוגרפיה הייחודית של ישראל - אזור מרכזי צפוף מוקף בפריפריה. מחקרים הראו כי גם במערכות בריאות אונברסליות, נגישות גיאוגרפית ופערים חברתיים-כלכליים משפיעים על ניצול שירותי בריאות

מטרות

לנתח את הפריסה הגיאוגרפית של שירותי אונקולוגיה אנטי-נאופלסטיים בישראל ביחס לפריסת מטופלים ומעמד חברתי-כלכלי, לזהוי פערי נגישות ותכנון שוויוני.

שיטות

ניתוח רטרוספקטיבי של כל הטיפולים האנטי-נאופלסטיים התוך-ורידיים שניתנו ב-23 בתי חולים ציבוריים בישראל בין 2018-2022, תוך חישוב מרחקי נסיעה והשוואתם בין מחוזות גיאוגרפיים ושכבות חברתיות-כלכליות.

תוצאות

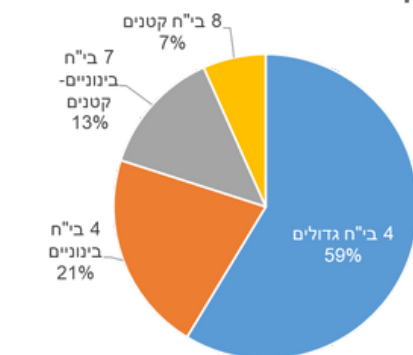
ניתוח 1.5 מיליון טיפולים חשף ריכוזיות משמעותית, כש-59% מהטיפולים ניתנו בארבעה מרכזים בלבד, שלושה במרכז הארץ. נמצאו פערים אזוריים בולטים: 36% מתושבי הדרום ו-24% מתושבי הצפון נסעו למרכז לקבלת טיפול. בפריפריה, מטופלים ממעמד חברתי-כלכלי גבוה נסעו למרחקים ארוכים יותר משמעותית מאשר אלו ממעמד נמוך יותר

מסקנות

למרות הכיסוי האונברסלי וחופש הבחירה, קיימים פערים אזוריים וחברתיים-כלכליים משמעותיים בניצול שירותי אונקולוגיה. ממצאינו מדגישים את הצורך בתכנון מיקום שירותי בריאות מבוסס נתונים. מתודולוגיית המיפוי יכולה לשמש לתכנון אסטרטגי של שירותי אונקולוגיה, הפחתת עומס בבתי חולים, שיפור איכות הטיפול, ולשמש גם לתכנון שירותים נוספים.



חלוקת טיפולים לגודל בית חולים



מרחקי נסיעה בפריפריה בריבוד לפי מצב סוציאקונומי

Patients' district	Number of localities	Median distance km	Mean travel distance km (SD)*
			distance km (SD)*
South	High SES	111	28
	Medium SES	108	17.4
	Low SES	17	27.1
North	High SES	225	24.5
	Medium SES	136	23.1
	Low SES	47	20.1

בצפון: סוציו גבוה נוסעים מרחקים גבוהים יותר מסוציו נמוך

*(P<0.05)